

Avian (Chıą) Tàda: Wek'èjò Gondı #4 Ats'ò Dıı Haanì Dagòeke

Avian tàda ayıı họt'e nee?

Chıą azhò kaza gohlı sıı dıı avian tàda Ekoòt'ı wexıdı ha ðile haanıkò gogò eyıts'ò döne qhk'èa gıxè dıı. Akwełò dıı tàda döne wexèdı hò, 1997 Hong Kong ìle, akò dıı type A (H5N1) tàda wegòet'ò. Ekò hagoja hò döne 18 eyakò nègıla xè döne 6 łajde.

Ahsı Edzanèk'e chıą dechıtah nàde dıı avian tàda gıts'ò nıı?

Ìle, Edzanèk'e chıą dechıtah nàde dıı avian tàda gıts'ò-le.

Ahsı döne dıı Avian tàda gıxè ðıa ðile?

Avian tàda döne xııdı laanı nıle, haanıkò type A wekaza gohlı sıı, döne xııdı ha ðile, dıı haanı H5N1, H7N7, H7N3 eyıts'ò H9N2 wet'à döne mòhdaà eyalı ajà. H5N1 t'ah sıı wet'à döne eyalı at'ı.

Avian tàda gots'ò nındè edàanı eyats'ıı?

Dıı tàda gots'ò nındè dıı haanı wet'à eyats'ıı, dehko agòla laanı họt'e (gokò, gok'a eya, xàts'eèko eyıts'ò gokwotah eya wet'à godzehde ìghaà at'ı, nezı ts'eji haàdı eyıts'ò asıı ładı wet'à łats'ede ha ðile.

Nàzedq eyıts'ò döne dechıını aget'ı sıı, ayıı edàgıla t'à dıı Avian tàda gıxıdı haàle hönı?

Nàzedq chıı eyıts'ò tıch'adı łagehde nındè, dıı haanı tàda gıxèdıch'aà hagehıı nezıı:

- Daàchı-le haanı-le dè, eyalı dè ahà-le;
- Tıch'adı senehıı dè daht'òğ łajıh t'à nàt'ı;
- Naxılà, mbeh eyıts'ò asıı hazhò wet'à tıch'adı sèala sıı wek'enàtse;
- Tıch'adı sèazı wenıı ts'ò shèazhe-le, asıı nedq-le haanı-le dè ts'enèt'ı-le eyıts'ò;
- Tıch'adı hazhò nezı aht'è

Ahsì chĩa eyits'ò eyè dũ tàda wets'òelì zìzà nindè, wet'à eyaele ha nì?

Dũ dzę gots'ò, chĩa eyits'ò eyè dũ Avian tàda wets'òelì dõne gũzà neehò wet'à eya gũlì-le. Hotì nezì edèhòts'ìdì nindè, dõne nezì gits'ò mbò geht'e nindè nezì. Eyixè, tichonee gots'ò nànetlã ha nindè eyè negha nezì et'e t'à neèzà nindè nezì.

Kõta asũ dũ Avian tàda gohlì nàwhitlã nindè, eyits'ò chih haanì-le dè k'amba dũ haanì tàda t'à eyagũlì nindè, ahsì sũ wet'à eyaũ ade ha nì?

Avian tàda nexìdì ha sũ wũdì nìle. Haanikò, eyileh nek'e ts'ò anedekwe, dehko anèle haàle gha nìgo nindè nezì. Eyits'ò chĩa wek'èhòdì eyits'ò dechìnì nàde asik'èha-le daichì-le dè nezì. K'amba geèshe haanì eyits'ò chih gighò nàedì k'è nàtã haàle dè akò anet'ì-le.

Eyixè, Canada gha Nàedik'èzhò xè eghàlagìde gits'ò satsò wet'à ets'eèt'è weghàdah. www.phac-aspc.gc.ca/tmp-pmv/pub_e.html adì see dũ Avian tàda type A (H5N1) gohlì gha wek'atah.

Edzanèk'e dũ Avian chĩa tàda hazhò ts'ò gotahk'ehòwoch'à, weghò ayì dàgehì?

Canadian Cooperative Wildlife Health Centre dũ chĩa tàda hazhò wegondì nàgehtsì ha wegehðzà sũ, GNWT dũ naawo ts'àdàgedì. Canada k'ezhì nàedik'èzhò xè eghàlagìde, tich'adì geèshedò eyits'ò tich'adì xòegihdò government ìak'a gots'ò eyits'ò Nìht'èkòdee hazhò elexè dũ tàda wexòegihdì. Canadian Wildlife Service dedì t'ah edàanì chih gihchì eyits'ò edàanì wek'èchitã hazhò wexòegihdì. Hazhò ts'ò chih nàedè sũ, eyixè, chĩa hazhò edzanèk'e ts'ò at'ì sũ wek'agehta. 2005 dũ chĩa tàda wegondì wek'èashò ha dahwhò nindè jò dõne hazhò elexè eghàlagìde wek'atah: http://wildlife1.usask.ca/ccwhc2003/current_news.php

Chĩa ełajwo weèzì nindè ayì edàle ha?

Nets'ò asich'azòdò haanì-le dè ndè wexòedihdò gits'ò nìht'èkò ts'ò gahde, dedì t'ah edàanì chĩa łajwo dè edàanì segìhwhò gik'èzhò neèt'à gits'ò gahde. Eyì tich'adì daachì-le.

Dũ wegondì deèzò wek'èashò ha dahwhò dè jò gits'ò gahde:

Nàedik'èzhòdee gha k'aawo wenìht'èkò ts'ò gahde (867) 920-8877.

Satsò wet'à ets'eèt'è t'à wek'aatah:

www.hlthss.gov.nt.ca -Edzanèke Nàedik'èzhò eyits'ò Ts'eko k'ao Gmìht'èkò (Edàanì dõne ts'agedì ts'òhk'e wek'atah)

www.phac-aspc.gc.ca/influenza/avian_e.html – Canada gha Nàedik'èzhò Naawo